

Dziecko w testamencie, ale bez nadzoru eksmałżonka

data aktualizacji: 2024.12.04 autor: Joanna Chrostowska, radca prawny

Małoletnie dziecko oczywiście może być spadkobiercą, zarówno ustawowym jaki testamentowym. Dopóki jednak nie osiągnie pełnoletności, zarząd jego majątkiem, w tym pochodzącym ze spadku, sprawuje jego przedstawiciel ustawy, którym zazwyczaj są rodzice.

Problem pojawia się wówczas, gdy osoba po której dziecko ma dziedziczyć nie chce żeby majątkiem po nim zarządzali rodzice/ rodzic dziecka, dopóki ten nie osiągnie pełnoletności.

Przepisy stanowią, że rodzice są zobowiązani sprawować zarząd majątkiem dziecka z należytą starannością a nad czynnościami przekraczającymi zakres zwykłego zarządu, np. sprzedaż nieruchomości należącej do dziecka, kontrolę sprawuje sąd opiekuńczy którego zgoda jest wymagana do dokonania takiej czynności. Ale w praktyce z tą należytą starannością różnie bywa, a odpowiednio uzasadniony wniosek o zgodę sądu na sprzedaż mieszkania może zostać pozytywnie rozpatrzony. Dlatego spadkodawcy może zależeć, żeby już za życia zabezpieczyć spadek dla dziecka przed jego rodzicami i ich zarządzaniem.

Klasycznym przykładem może być sytuacja, kiedy rodzice dziecka się rozwodzą. Jedno z rodziców

chce uczynić dziecko spadkobiercą, ale tak, by eksmałżonek nie decydował o spadku zanim dziecko stanie się pełnoletnie. Albo dziadek chce przekazać spadek wnukowi, ale w związku z brakiem zaufania do jego rodziców, chce wyłączyć ich od zarządzania spadkiem.

Rozwiązaniem w takich sytuacjach będzie skorzystanie z przepisu Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, który wprost przewiduje taką możliwość. Otóż, w umowie darowizny albo w testamencie można zastrzec, że przedmioty przypadające dziecku z tytułu darowizny lub testamentu nie będą objęte zarządem sprawowanym przez rodziców.

Warunkiem koniecznym do tego, by przedmioty przypadające dziecku nie były objęte zarządem rodziców, jest jasno wyrażona wola darczyńcy lub testatora. W przypadku umowy darowizny wola ta musi być wyrażona w samej umowie, z tej racji, że umowa taka wywołuje skutek w postaci przejścia własności.

W przypadku przedmiotów przypadających dziecku na podstawie testamentu rzecz jest nieco bardziej skomplikowana. Przedmioty przypadające dziecku na podstawie testamentu mogą mu przypadać z tytułów wszystkich możliwych rozporządzeń testamentowych, a zatem w szczególności z tytułu dziedziczenia testamentowego, ale też z tytułu zapisu, dalszego zapisu czy zapisu windykacyjnego. Z uwagi na to, że testament obejmować może zarówno poszczególne przedmioty, jak i pewne masy majątkowe, zaleca się by w tymże testamencie wyraźnie wskazane zostały przedmioty, co do których zarząd rodziców ma być wyłączony.

Skoro nie rodzice będą sprawowali zarząd odziedziczonym lub darowanym majątkiem dziecka to kto? Otóż będzie to wyznaczony przez spadkodawcę w testamencie (lub przez darczyńcę w umowie darowizny) zarządca- np. siostra lub brat spadkodawcy. Funkcję zarządcy może sprawować dowolnie wybrana przez spadkodawcę lub darczyńcę osoba. Może być to zarówno osoba niezwiązana i niespokrewniona z dzieckiem jak i np. tylko jeden z jego rodziców.

Jeżeli taki zarządca nie zostanie wskazany przez spadkodawcę lub darczyńcę, zarząd nad odziedziczonym lub otrzymanym w darowiźnie majątkiem dziecka będzie sprawował kurator ustanowiony przez sąd opiekuńczy.